

Buskskvätta

Sparsamt förekommande häckfågel i hela Sverige i öppna miljöer, främst på jordbruksmark men även på hyggen och andra liknande miljöer. En betydande andel av Sveriges buskskvättor finns numera på hyggen och troligen har denna andel ökat i takt med att arten minskat på jordbruksmark. I stort sett gynnas buskskvättan av nuvarande skogsbruksmetoder med storskaligt trakthyggesbruk. Flyttfågel, övervintrar i Afrika söder om Sahara.

Rödlistestatus 2015: Nära hotad (NT)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 43 %

2001–2012: minskning 23 %

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 1 maj – 31 juli

Ekologiska krav

Buskskvättan häckar i olika miljöer i öppen mark, som i jordbrukslandskap (då oftast på betesmarker, sankängar, vid dikesrenar eller liknande), glest bevuxna myrar och inte minst hyggen.

I skogsmark finns den enbart på hyggen som är relativt stora (i storleksordningen >5 hektar), om de inte ligger i anslutning till annan lämplig öppen mark. Den missgynnas av täta frösträdsställningar. Arten föredrar ett medelhögt, varierat fältskikt och gärna enstaka buskar, rotvältor, torrakor och liknande. God tillgång på låga utkiksposter för sång och födosökande är mycket viktigt. Den försvinner först när busk- och trädskiktet blivit för ymnigt, på hyggen oftast när föryngringen är över två meter hög. I övrigt väljer hyggeshäckande buskskvättor ofta kanter mot myrar eller fuktstråk på hyggen, kanske mest för att där finns rikligt med insekter.

Boet läggs på marken i tät gräsvegetation. Förutom vegetation som ger skydd och utsiktsplatser vill den ha mer långvuxna (eller kala) partier som är lämpliga födosöksplatser. Buskskvättan är en insektsätare, och födan tas i vegetation eller på marken. (Ortolanbiotoper, se denna art, passar den bra.)

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Skogsbruk och andra storskaliga störningar som skapar öppna miljöer är en förutsättning för att arten ska finnas i skogsmark. Arten gynnas av trakthyggesbruk, särskilt när man lämnar en del torrträd, undertryckta träd och buskar. Den föredrar större hyggen och missgynnas av stor andel kvarlämnade levande träd (fröträdsställningar).

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, m.m. (SKSFS 7:8).
- Kantzon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark lämnas oplanterad eller planteras med löv (SKSFS 7:22).

Indikator på skyddsvärd skog

Arten har inget indikatorvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Regional tillämpning

Det är i nuläget inte motiverat med skillnader i hänsyn till arten i olika delar av landet.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Undvik förröjning inför gallring eller slutavverkning.

Buskskvättan föredrar hyggen med förekomst av lägre buskar, som utgör sångplatser och skydd. Att spara buskar och enstaka mindre träd är en positiv åtgärd för en rad andra fågelarter. Åtgärden är särskilt lämplig i skogsmark som ligger i nära anslutning till öppen mark, speciellt jordbruksmark och i synnerhet naturbetesmarker.

Lästips

Artfakta för buskskvätta. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102995>.

Artfaktablad för buskskvätta, SOF-Birdlife <http://birdlife.se/sveriges-ornitologiska-forening/fagelskydd/jordbruk/lantbrukare-fagelskadare/artfaktablad/>